

СПОГАДИ ПРО ПІСНЮ

Сергій Міннович Мел'єс – відомий в нашому краї музикант. Він – керівник оркестру Зорянського хору, одночасно є концертмейстером хореографічного відділу Зорянської школи мистецтв. Ця людина всією душою вболіває за справно українську пісню, за збереження прекрасних надбав народнього мистецтва. З ним наша розмова.

– Сергіє Мінновичу, Ви якось мені розповіли, що музику любите з дитинства. Тому я сформулюю своє перше запитання таким чином: **музика і дитинство. Як вони поєдналися у Вас?**

– Народився я на Волині в 1942 році. Саме йшла війна, хоча я, звичайно, пам'ятати її не могу. Село мос. Черників, розташовується на мальовничих берегах Західного Бугу неподалік від Новолиньська. Мій батько і мати – потомствени хлібороби. Крім того, батько дуже

любив грати на скрипці. З висоти нинішнього часу я оцінюю його гру як аматорську, але тоді в селі він вважався хорошим музикантом. Грав на весіллях, інших сільських святах. Пам'ятаю, що зовсім малим я брав батьківську скрипку і водив по струнам довгим чехлом, бо батько завжди десь ховав смичок. Це і можна назвати моїми першими музичними «виступами». Рідний дядько добре грав на гармошці, яку привіз з фронту. Ну а матір завжди любила співати. Так що москориня з пісенью переплетене досить тісно.

Але в ті важкі післявоєнні часи не завжди було до музики і пісні. В голодні роки потрібно було якось виживати. А для нашої сім'ї ця проблема стояла ще гостріше. Батько у 1947 році став одним із організаторів місцевого колгоспу «Слава» і був обраний його головою. Обраний із-за того, що користувався серед мешканців села великим авторитетом. Так от, були часи, коли всі ми не ночували вдома. Батько вкопував в поле і у полі яму, вставляв її соло-

що я став справжнім музикантом. Розкажу про одну подію. Здається, років сім чи вісім мені було. Якось мати збрала мене з батьком на базар. Налаштувала пісня, декілька десятків яєць. Батько мав це продати і купити мені чоботи, сорочку, адже в школу ходити в чомусь пристойному потрібно було. Налаштоване ми продали, але замість чоботів і сорочки купили... гармошку. Повернулися з базару, мнемоса в коридорі, заходили в хату боїмоса. Розуміємо, що мати буде вкрай незадоволена нашою поведінкою. Нарешті заходимо.

Мати питає: «Ну, що ви там купили, покажіть». Не буду переказувати тих слів, які вона сказала на нашу адресу, коли побачила, на що пішли виторгувані гроші. Потім, звичайно, заспокоїлася, коли переконалася, що я справді «хворію» музикою.

Я швидко навчився на «слух» грати на гармошці. Незабаром вже мене стали запрошувати грати на весіллях, танцях. І не тільки у своєму селі, а і у сусідніх. Одного разу почув таке: «Не може дитина так грати. Це дорослий ліліпут».

Коли вчився в школі у сусідньому селі Лудин, то приймав участь у всіх оглядах художньої самодіяльності. А тут стало відомо, що у Новолиньській відкривається музична школа. Це місто шахтарів на Волині тоді тільки розбудовувалося. І батько вирішив мене туди записати. Та я і сам надзвичайно хотів вчитися в музичній школі. Проте до Новолиньська від нашого села десь кілометрів двадцять. Тому батько на підвоязді раз в тиждень возив мене туди на заняття. Спочатку школа не мала ще приміщення, а вчителі вже були призначені. Вони займалися з нами на квартирах, аж поки в палаці культури шахтарів не були виділені кімна-

ти для школи. За три роки я закінчив її і остаточно зрозумів, що без музики жити не зможу. Вирішив обрати професію пов'язану з нею. Батьки підтримали моє рішення. І у 1959 році я вступив у Луцьке музичне училище, в якому навчався чотири роки. Потім була армія.

– **Я сам служив в армії. Музикантів, художників, дизайнерів, кухарів ми називали «приколами», бо вважали, що справжньої служби вони не знають. Чи не так?**

– Ніяким «приколом» я не був, хоча, звичайно, всі знали, що я маю музичну освіту. Потрапив служити в авіацію в Красноярський край. Півтора року вчився в школі стрільців-радистів, і ще півтора року літав на бомбардувальнику «Ту-16». Зробив 11 стрибків з парашутом. На літаку все місце було в турелі, звідки стрілець-радист має захищати бомбардувальник від винищувачів. Екіпаж нашої літака очолював сам командир окремого бомбардувального полку, в якому я служив. Він сам любив музику і дісно інду звільняв мене від польотів, коли при будинку офіцерів відбувалися якісь творчі зустрічі чи огляди військової художньої самодіяльності. Так що музичної форми я не втрачав і в армії.

– **А як склалося життя після армії?**

– Вступив вчитися у Дрогобицький державний педагогічний університет ім. Івана Франка на музично-педагогічний факультет. По закінченні у 1974 році був направлений працювати в Клевань, де став спочатку директором музичної школи, потім директором районного будинку культури. Згодом працював концертмейстером Рівненської державної філармонії. Деякий час був концертмейстером музичного колективу під керівництвом відомого в Україні митця Івана Корсика в Палаці культури Рівненського лонокоомбінату. У 1987 році, коли створювався ансамбль пісні і танцю «Зоря», його художній керівник Микола Володимирович Дацик, з яким я був давно знайомий, запросив мене в колектив концертмейстером.

Із задоволенням погодився з того часу і осів в Зорі, люблю її людей, які створили це чудове село. Вірніше сказати, унікальне на Україні село.

– **Всі ми, зорянці, та і не тільки зорянці, добре пам'ятаємо ансамбль пісні і танцю «Зоря». Це був дійсно чудовий колектив, який вражав своєю майстерністю, третинним ставленням до української пісні, народного танцю. Як вдалося створити такий високопрофесійний ансамбль в умовах села?**

– Почну з безпосереднього ініціатора створення цього ансамблю – Володимира Антоновича Плотинського. Засвітаючи хліборобну ниву, Володимир Антонович ніколи не забував і про мистецьку, творчу, культурну ниву. В господарстві, яке він очолює, повсякчас надається особлива увага розвитку творчих можливостей сільських трудящих. Тому ансамбль «Зоря» створювався не на голому місці. В Зорі і до 1987 року склалася хороша мистецька традиція. На Клеванщині я з 1974 року, тому сам знаю, що в Зорі завжди були чудові творчі колективи. Наприклад, багато років місцевий

хор очолював Микола Павлович Фенглер, справжній майстер своєї справи. Він виволав багато хористів, які потім гармонійно влилися в новостворений ансамбль, навіть стали його солістами. Але створити високопрофесійний колектив все-таки дуже важко. Тому художній керівник ансамблю Микола Дацик залучив до нього багато обдарованої молоді. Він і сам надзвичайно творча і обдарована людина. Так, іноді він самото, можливо, поводив завжди емоційно, але це від того, що всією душою вболівав за до- ручену справу. А хіба погано, що людина має неспокойний характер? Під лежачий камінь, як кажуть, вода не тече. І результати не примусли себе дого чекати. Про ансамбль «Зоря» заговорили не тільки на Клеванщині і в Рівненській області. Він став відомий по всій Україні і навіть за її межами. Організувалися гастролейні поїздки в Бпльоруду, в Австрію. Виступав ансамбль і на головній сцені України в Палаці «Україна». А коли потрібно було вирішити якийсь питання стосовно ансамблю, чи то квартири, чи то пов'язане з костюмами для виступів – ми завжди відчували підтримку з боку Володимира Антоновича Плотинського.

в українському мистецтві рано чи пізно відбудеться повернення до справжніх народних джерел. Великий композитор Чайковський якось сказав, що справно музику створює народ, а композитори її тільки аранжують. Акцентую – справно музику. А що ми бачимо зараз? За гроші кожного бездаря можна зараз зробити «зіркою», тоді як справді талановита молодь часто не має можливості пробитися на сцену, зайняти достойне місце у мистецтві. Ми щось не чуємо тепер сучасних пісень на зразок «Пісня про ружинки» чи «Мамина вишня». Покіління композиторів, подібних

зайве повторитися. Світлана Шкарапа очолила музичну школу, Борис Бунь – танцювальний колектив, Олена Коник, працюючи в школі мистецтв керівником фольклорного колективу, стала одночасно хормейстером нового хору. Оскільки ми говоримо в першу чергу саме про хор, то про Олену я хочу сказати окремо. Вона дуже талановита особистість. Я не придивляюся давно. Вона прекрасно знає, чуте, і відтворює народну пісню. Від природи, від народу, з молокою матері взяла вона це в свою душу. А це Олена надзвичайно працює. Я, як стара людина і керівник оркестру, намагаюся допомогти їй підібрати репертуар для хору, дати слухну пораду. Бо ноти і текст – це ще не пісня. Потрібно в ній відшукати те зерно, від якого простеє хвиля гарячих і чистих почуттів в душах наших слухачів. І якщо цього зерна не знаходимо – то таку пісню, звичайно, не беру, відкидаємо. І ще: шукаємо творчих людей, які у справжньому люблять українську пісню. Іноді знаходимо, іноді ні. В цьому і є суть творчості. Сподіваюсь, що в перспективі теперішній Зорянський хор може стати на рівень колишнього ансамблю «Зоря». Тим більше, що і танцювальний колектив, який очолює Борис Бунь, буквально на очах додає в своїй майстерності. Завжди правлібно АПК «Зоря» хор отримав чудові сценічні костюми. Це теж

Випускник вузу.

певний стимул для нашої творчої роботи. Ми раді, що останні два виступи хору, маю на увазі виступи до Дня Незалежності в Рівненському обласному драматичному театрі і в Зорянському палаці культури, знайшли схвальні відгуки від наших слухачів. А це для нас головний стимул, що спонукає до творчого росту.

– **І на закінчення ще одне запитання. На початку Ви говорили, що Ваш батько дуже хотів, аби Ви стали музикантом. Чи пов'язали свою долю з музикою Ваші діти?**

– Син Сергій – ні, а ось дочка Марійка – так. Вона навчається на четвертому курсі Рівненського музичного училища. Бандуристка. Часто приймає участь в різних концертах, музичних конкурсах. Мріє вступити у Львівську чи Київську консерваторію. Так що я задоволений. Скажу по правді, я теж мріяв, аби Марійка зайняла в музиці достойне місце...

Розмовляв С. СЕРГІЄВСЬКИЙ.

Антоновича і Плотинського.

– **На халь, ми пам'ятаємо і час, коли ансамбль «Зоря» зник з нашого поля зору. З чим це було пов'язано?**

– Я не хочу зупинятися на тих реорганізаційних моментах, коли колектив був переданий в інші структури. Але однозначно, що на користь йому це не пішло. Згодом колектив залишив його керівник Микола Дацик, який не зміг примиритися з тим, що чорне крило шоу-бізнесу в певній мірі накрито народне пісенне поле. Зараз Микола Володимирович викладає в Рівненському університеті культури, йому присвоєно звання професора, він Заслужений діяч мистецтва України.

Однак в Зорі залишилося багато колишніх учасників ансамблю, серед них такі як Світлана Шкарапа, Олена Коник, Борис Бунь. Це молоді, цікаві, творчі, обдаровані люди. Так що можливості для відродження тих самих творчих мистецьких традицій в Зорі були збережені. Взагалі я вважаю, що

Пашкевичу і Білашу відійшли в тінь, а на «коні», справжні ремісники, які «створять» за допомогою комп'ютерів пісню-одноденку, про які завтра ніхто і не загадає. Але, повторюю, я переконаний, що з часом відбудеться повернення до народних джерел в пісенній творчості. І ознаки цього відродження вже мають місце.

– **Я маю задоволення декілька днів тому почути і побачити виступ новоствореного Зорянського хору на концерті в честь Дня Незалежності України. Виступ вражаючий. Глядачі стоячи вітали самодіяльних митців. То може це і є відродження, про яке Ви тільки що говорили?**

– В певній мірі так. І знову на допомогу прийшов Володимир Антонович Плотинський, який навіть за непростих економічних умов знайшов можливість виділення в АПК «Зоря» коштів на розвиток культури в господарстві. І молодь відшукуючи на цю турботу. Я вже загадував цих людей, але не

На сцені – Зорянський народний хор. 24 серпня 2004 року.

«Моя перша гармошка».